

ישעיה ברכה

יוצא לאור ע"י אברכי הכולל שבמוסדות "מקור חיים" בראשות מו"ר עט"ר הרה"ג רבי יוסף מוגרבי שליט"א

בית הכנסת "זכור לאברהם" פיז'וטו רחוב מפרץ שלמה 100, קרית שרת חולון

גליון מס' 301

ערש"ק פרשת "ויגש" ד' בטבת תשע"ב

"האושר האמיתי?"

יש אנשים שכאשר מבחינים הם בעשירים הגרים בוילות מפוארות, ונוסעים במכוניות יוקרתיות, מיד נצבט ליבם בקירבם "אך, איזה חיים!". ומאיך גיסא כאשר הם מבחינים באברך בן-תורה ההולך ברגליו או אם "שפר" עליו מזלו נוסע באופניו, מיד נחמץ ליבם בקירבם "מסכן, איזה חיים...". להם ולדוגמתם, רוצים אנו בבקשה מכם ללמוד יחדיו נקודה קטנה אך חשובה מהפרשה, יתכן ונצליח לתקן את ראייתם ומבטם. לאחר ששבטי קה מבשרים את יעקב אביהם שעוד יוסף חי, כתוב בתורתנו הקדושה: "ויפג ליבו כי לא האמין להם". ויש המבארים שאין הכוונה שיעקב לא האמין לבניו, שבוודאי כשרים היו וראויים להעיד, אלא שסרב יעקב להאמין שיוסף עדיין חי! זאת אומרת, לא חי מבחינה חומרית, שהרי בזה כבר נתבשר יעקב על יוסף "וכי הוא מושל בכל מצרים". יש לו שליטה על כל הכסף והממון באימפריה המצרית, יש וילה ומרצדס שחורה "יד ראשונה", אך מוזאת בדיוק חשש יעקב שכן "מרבה נכסים מרבה דאגות" ועוד, שהרי חז"ל לימדונו, כך היא דרכה של תורה: "פת במלח תאכל ומים במשורה תשתה... אשריך בעולם הזה וטוב לך בעולם הבא!". רק לאחר שקיבל יעקב מיוסף סימן: "וירא את העגלות", שבהם רמו יוסף שזכור הוא עדיין את הלימוד האחרון שעסק בו עם אביו בטרם מכירתו, פרשת "עגלה ערופה", אז, אך ורק אז נחה רוח יעקב "ויאמר ישראל רב עוד יוסף בני חי, אלקה ואראנו בטרם אמות". אכן כן. יעקב ידע היטב ולימדנו לשעה ולדורות שלא כל הנוצץ זהב. השמחה האמיתית - שמחת התורה, ואיזהו העשיר - השמח בחלקו. נפנים את המסר חזק בליבנו, ובשיעורי התורה נרוה צמאוננו, לא במים מלוחים חלילה - תאוות העולם המרבים את הצמאון ורק מגדילים את הגרעון, אלא במים מפכים, המעיין הנצחי של מידות ישרות, והנהגות ברוכות - בהצלחה!

לתת או לקבל?

סיפור אמיתי שסופר מפי בעל המעשה עצמו. בצעירותו למד אותו אדם באחת הישיבות הקדושות באירופה. אורת הלימוד וההתעלות הרוחנית היו נפלאים. כמקובל בישיבות דאז שלא היו מצויים בהן חדרי אוכל ופנימיות, היו הבחורים נאלצים להתארח במקומות שונים לצורך אכילה ולינה. אותו בחור - מספר הסיפור, היה צריך לסרוך דרכו לא פחות מארבעה קילומטרים בשלג ובכפור כדי לזכות למנת אוכל ולינה באחת מחנויות הירקות תחת אחד המדפים. אותו בחור שאהבת תורה מילאה את כל ישותו, שמח בחלקו על אף הקשיים, בזוכרו וביודעו שלפחות את תורת ה' הוא זוכה ללמוד וזה העיקר! שבע שנים ארוכות של הליכה יומיומית היו מנת חלקו של אותו בחור, עד שיום אחד פנה אליו מנהל הישיבה ואמר: "התמזל מזלך והתפנה מקום אכילה מול הישיבה ממש. כמו כן התפנה מקום בעזרת הנשים וגם שם תוכל ללון את שנתך". אותו בחור נעמד קפוא במקומו מרוב שמחה. בראשו עברו אותן שנים ארוכות בהן היה צריך לנדוד בחושך ובקור, ועכשיו ברוך ה' הכל נגמר. שעתיים בערך עברו מאז אותה בשורה מרנינה. בחור חדש הגיע לישיבה. לא פחות ולא יותר הוא פונה לאותו בחור שקיבל את הבשורה המשמחת ושואל האם הוא יודע על מקום אכילה ולינה. הבחור הנשאל לא איבד עשתונות ומיד פנה לבחור החדש במאור פנים ובחמימות: "כן, יודע אני על מקום אכילה ולינה מעולים. מהיום ב"ה תאכל מול הישיבה ותישן בעזרת הנשים". הקריב אותו בחור את המתנה הגדולה שניתנה לו לפני מספר שעות וחזר לאכול ולישון במקומות הקודמים. אף אחד מבני הישיבה לא ידע מזה, אך בורא עולם ידע גם ידע. אחרי שישה חודשים, מספר אותו אדם, פלשו הנאצים ימח שמש, לעיר ומאות חיילים הקיפו את הישיבה. בחור אחר בחור הועלה לעזרת הנשים של הישיבה, שם אחד מהקצינים הארורים, ירה בראשו למוות. גם אותו בחור שויתר נקרא בשמו. תוך כדי הליכה הוא מהרהר בתשובה ואומר: "ריבוננו של עולם, אני יודע שהכל לטובה ואין לי כל הרהור וערעור על הנהגתך. אך בבקשה, זכור לי את אותו ויתור שויתרתי פה בעזרת נשים". הבחור נעמד ליד החלון והקצין הנאצי עם אקדח שלוף. שלוש מאות מחבריו כבר מצאו את מותם דקות מספר לפני כן, והושלכו מהחלון לחצר הישיבה. ואז קרה דבר לא יאומן כי יסופר. הקצין הנאצי פונה אל הבחור ושואל: "יש לך הורים?", אותו בחור ההמום מהשאלה, עונה "כן". ואז אומר לו הקצין: "גם לי יש הורים, וכמו שאיני רוצה שהורי ידאגו לי, כך איני רוצה שהוריי ידאגו לך". "אני יורה באויר, ואתה תקפוץ מהחלון ותברח". הבחור המפוחד, לא ידע אם הנאצי הארוך משטה בו, אך הוא שומע יריה ושומע שהנאצי אומר לו: "קפוץ וברח, מהר!". הבחור קפץ על גויות חבריו שנרצחו בדם קר, השם יקום דמם, ובדרך לא דרך מגיע לארץ ישראל, מקים משפחה וחי עוד שישים שנה מהמקרה. ההקרבה והויתור שאותו בחור ויתר לחברו נמשכו שישה חודשים, אך הוא זכה לשישים שנה של חיים, עשר שנים על כל חודש! אחים ואחיות יקרים, לפעמים קורה בחיים שאנו מקריבים ומוותרים, מעניקים ועוזרים לשני, אך דבר אחד צריך להיות ברור, שאנו מקבלים הרבה יותר מאשר נותנים ומעניקים, וכבר אמרו חז"ל שיותר ממה עושה העשיר עם העני, עושה העני עם העשיר, בכך שבזכותו יורד לעשיר שפע וחיים. לפעמים הקב"ה רוצה להושיע או להטיב עם אדם מסוים, אז הוא שולח לו איזה נסיון או קושי, אפשרות לוותר או להעניק והכל לטובת האדם. וכמו שרואים אצל יוסף הצדיק. יוסף הצדיק עבר קשים ונסיונות בארץ נוכריה וזרה, אך כשהוא עמד בהם והוכיח את עצמו, זכה למעמד ולגדולה, זכה לשלוט על כל ארץ מצרים. אם נפנים את הדברים לתוך ליבנו ונבין שהויתור והנסיון אף שהם לפעמים קשים, הם משתלמים ומועילים, ועל ידי שנתחזק בדברים הללו, נזכה לישועה ולצלחה ולגאולה במהרה.

זמני כניסת שבת ויציאת השבת

לרכנו תם	יציאת השבת	כניסת השבת	ת"א
17:58	17:25	16:23	ת"א
17:53	17:25	16:10	י-ם
17:48	17:24	16:13	חיפה
17:53	17:28	16:27	כ"ש

הפסרת השבוע: "ויהי דבר"

מטעמים לשבת

**"ואתה צויתתה זאת עשו"
(מז'ה, יט)**

כתב רבינו אברהם אזולאי זצ"ל, שפרעה מצא לנכון לצוות את יוסף בציווי מיוחד לשלוח לאביו עגלות עבור כל בני המשפחה, בהכירו את נקיון הכפיים של יוסף, שלא ישלח חלילה יד באוצר המלכות לשלוח עגלות להביא את בני משפחתו, בלא ציווי מיוחד! והתורה הקדושה מצאה לנכון לצטט זאת, כדי ללמדנו זהירות בממון המעביד. וכמו שמצינו שיעקב היה בבית לבן עשרים שנה, וכשיצא משם, בא לבן ומישש כל כליו, ולא מצא אפילו מחט השייכת לו!
(מעין השבוע)

**"אני יוסף, העוד אבי זוי"
(מז'ה, ג)**

פירש רבינו שלמה נחמיאש זצ"ל ממאראקש: מצינו לחז"ל שאמרו כי דוד המלך ראוי היה שיוולד נפל, אבל קיבל שבעים שנותיו מאבות האומה, שהיו כולם ראויים לחיות מאה ושמונים שנה: אברהם אבינו נתן לו חמש שנים, יעקב עשרים ושמונה ויוסף שלושים ושבע, הרי שבעים. ואמר עתה יוסף לאחים: "אני יוסף אחיכם", ואם אינכם מאמינים לי, וסבורים שיוסף מת - אם כן צריך יעקב למסור שישים וחמש שנים משנותיו, כמו שאמר "כי ארד אל בני אבלי שאולה" - והרי הוא חי!...
(מעין השבוע)

**"בהתודע יוסף אל אזויו"
(מז'ה, א)**

שאל רבינו אברהם אזולאי זצ"ל, מגורי האר"י הקדוש זיע"א: מהו שנאמר "ולא עמד איש איתו בהתודע יוסף אל אחיו", המילה "יוסף" מיותרת, שהרי עליו מדובר. ותירץ, שיוסף רצה להכניס, שלא יבהלו ותפוג נפשם. והיה קורא "יוסף, יוסף בן יעקב!", והיו האחים מתבוננים כה וכה ותוהים, שלא ראו שם אדם, עד שאמר להם "אני יוסף", ולעצמי קראתי... והדבר רמוז כאן בפסוק: "ולא עמד איש איתו בהתודע יוסף - אותו יוסף שהוא קרא לו לבוא - אל אחיו", כשגילה להם שהוא הוא...
(מעין השבוע)

מזקנים אתבונן - סיפורי צדיקים

הקרונות, המאירות, ובטרם פצה הבחור את פיו נד בראשו ואמר: "זכורני שלפני עשרות בשנים, בימי השבע, בתקופת הצאר, לא היתה אגרות נחושת נחשבת, כאשר היו מטבעות כסף וזהב לרוב. אנשים זילזלו בפרוטת הנחושת, כאשר נפלה ארצה, אף לא גחנו להרימה... אך עתה חיים אנו בתקופת רעב ומחסור. ובתקופה כזו, גם לאגרות נחושת יש ערך. פרוטה לפרוטה מצטרפת לקניית כיכר לחם! אם נראה פרוטת נחושת ברחוב, נגחן להרימה... תמה הבחור לסיבת העלאת זכרונות אלו. וה"חפץ חיים" המשך ואמר, כדובר לעצמו: "פעם, בעבר, היו לומדים רבים ועובדי ה', גאונים וצדיקים. זוכר אני את הדור, ספוג היה בתורה ובתפילה, מלא במצוות וגדוש במעשים טובים. בעשירות כה גדולה ובשפע כה רב, יתכן ולא היה אסון בכך אם מישוהו נרדם לפני תפילת ערבית והפסיד קריאת שמע ותפילה. אבל עתה, בדור יתום זה, דור כה עני בתורה ובתפילה... גם לתפילת ערבית אחת יש חשיבות רבה... פיו של הבחור נפער בתדהמה, רוח הקודש דיברה מפיו של הצדיק; המשך הצדיק ואמר: "כשהיו ישראל במצרים, לא היו בידם מצוות להגאל בזכותן. נתן להם הקדוש ברוך הוא שתי מצוות, פסח ומילה. נשאלת השאלה: הן שקועים היו במ"ט שערי טומאה, האם די בשתי מצוות כדי להגאל מעבדות לחירות עולם?". "והתשובה: אדרבה, דווקא משום כך! בדור כה ירוד מאירה זוהרת כל מצוה! כל מצוה קלה בדורנו מזכה ומרוממת את האדם כמצוות עצמות בדורות קודמים!". נרעש הבחור ונפרד מה"חפץ חיים" בלא לשאול מאומה - דיו במה שראה ושמעו!...

(מעין השבוע)

מעשה בבחור חרדי משוויץ שביקש ללמוד תורה. נסע לליטא והתעלה בישיבת מיר המפורסמת. כשסיים את חוק לימודיו, עמד לשוב לבית הוריו. חשב לעצמו: בדרכי אסור לעיירה ראדזין ואקבל ברכתו של זקן צדיקי הדור, **רבינו ה"חפץ חיים"**. היה זה בעיצומו של החורף המושלג. הרכבת הגיעה בשעת חצות לתחנת בסטון הסמוכה לראדזין. שני אנשים ירדו ממנה לצינת הכפור המקפאה: הבחור עם צרורותיו ואדם בעל הדרת פנים שהתנדב לעזור לו לשאתן. עגלון הגיח מן העלטה והציע להם נסיעה במזחלת לעיירה, מרחק שלושה עשר קילומטרים, במרחבי השלג. עצמותיהם רחפו מקור, והשלג ירד כמרבד של נוצות. בשיניים נוקשות שאל את בן לווייתו לשמו. "צבי לוינוזון", ענה הלה. הבחור נדהם: היה זה חתנו הגדול של ה"חפץ חיים", הגאון והצדיק, ראש ישיבת ראדזין! הוא סיפר שהגיע לקבל את ברכת הצדיק הנערץ, וראש הישיבה נענה ואמר: "כשנגיע לראדזין תהיה השעה שלוש בלילה. הכל נמים את שנתם. עלה עימי לביתי והיה נא אורחך, ומחר תכנס אל חתני". בהכרת תודה קיבל את ההזמנה. ראש הישיבה הציע לו את מיטתו, והוא התכסה בשמיכה החמה. אט אט הפשיר מן הצינה. לפתע נזכר שטרם התפלל ערבית! אמר לעצמו: אתחמם מעט, ואקום להתפלל. אך תשוש היה ועייף, שמורות עיניו דבקו זו בזו, והוא שקע בשינה עמוקה... בבוקר נמחה הכל מזכרונו. קם רענן, נטל ידיו ועלה לישבה להתפלל שחרית. בבית ראש הישיבה המתינה לו ארוחה משיביעה, והוא הוציא מכיסו את רשימת השאלות אותן התעתד לשאול את ה"חפץ חיים". עשה דרכו בשלג העמוק ונכנס לבית ה"חפץ חיים". הצדיק נשא עיניו

זיזדת השיבוע

אמונה בהשגחה פרטית -
הבא זאת משלושה מקומות בפרשתינו.

את התשובות יש לשלוח לפקס: 03 558 4485
בין הפותרים נכונה יוגרל (אחת לחודש)
אוגדן של עלוני ישא ברכה

תשובה לחידה מפרשת "מקץ": מא.לד. מא.מב. מהפסוקים.

והייתם לי סגולה

סגולה לאריכות ימים, לומר בראש חודש לאחר אמירת הלל,
"ואברהם זקן בא בימים וה' ברך את אברהם ככל"
(ויכין בשם המלאך "זבדיה"), ואחר כך יאמר:
"ה' ישמרנו ויחיינו כן יהי רצון מלפניך אלקים חיים ומלך עולם
אשר בידו נפש כל חי אמן", כן יאמר שלוש פעמים
(סגולות ישראל מערכה א' אות ס"ט)

(ישועה והצלחה)

מדברי ראש הישיבה הרב ר' יוסף מוגרבי שליט"א

הינור הבנים

הקטון יהיה לאלף

האדמו"ר מפניסק קארלין סיפר בתוך משא חינוכי אודות ישיבה חסידית, שהוקמה בבני ברק במיוחד לתלמידים בינוניים, שכפי הידוע הרבה ישיבות חורטים על דגלם כי המה ישיבות למצויינים, ואין מקבלים לשיבתם מי שאינו בגדר זה, והרבה נפשות מבתים טובים וממשפחות יקרות נאבדו מחמת זה, שמדרדרים ויוצאים לתרבות רעה, אך לעומתם ישיבה זו הוקמה במיוחד להציל נפשות אלו. סיפר לי אחד המחנכים - אמר האדמו"ר - כי בא תלמיד להתקבל בישיבתם, ומלמדו העיד עליו בפני הנהלת הישיבה, כי נחשל הוא מאוד, עד שאין שווה להכניסו לישיבה, וכפי הכרתו, טוב היה אילו יעבוד ר' או ז' שעות ביום, ורק לעת ערב ילמדו איתו שעתיים, וזה יספיק עבורו. אך למרות "המלצה" זו, הישיבה קיבלתו, חינתו וגידלתו. והנה עלה הבחור והתעלה מעלות רמות, עד שכאשר סיימו את לימודם בישיבה זו, ועלו לישיבות גדולות, שלחו חמישה תלמידים לישיבה מפורסמת, והמצויין שבהם היה תלמיד זה, שהיום הוא מתמיד גדול ולן בעומקה של הלכה.

הטעים האדמו"ר מפניסק קארלין והוסיף: "יש לדעת שכל התלמידים "החלשים", שחושבים עליהם שאינם שווים כלום, ומיותר להקדיש זמן עבורם, הם יהלומים שיכולים להתעלות מאוד. אין לומר על ילד כי אינו אלא סתם "שמאטאע" (סמרטוט)... כולם אבנים טובות ומרגליות, וכשם שאבנים טובות בצאתן ממעמקי האדמה טרם שמנקים אותן הן מלוכלכות ושבורות, וכשמתבוננים בהן בתחילה, נדמה כי אבנים קטנות ופשוטות המה, אולם לאחר מכן מצרפים אותן ומבדילים כל הסיגים ומלטשים אותן, עד שהופכות לאבנים טובות שערך גדול ורב מאוד, כן כל ילד וילד מבני ישראל הינו אבן טובה, רק צריך אומן שידע להעריך ערכו, ושישכיל לדעת איך לנקותו ולצרפו ולהפכו ליהלום מאיר ומבהיק".

ואם נדע ונשכיל להעריך את "האוצר" הגדול שבידינו, נלטש אותו ונבריק אותו, הרי שאור גדול יצא ממנו ורוב נחת יהא מנת חלקינו.

שלום בית

מה טובו "אהליך" יעקב "משכנותיך" ישראל

בספר "אהבה ורעות" מביא שנישואין יהודיים, בכוחם להיות מלאי סיפוק עד שלא נותר לאדם יצר לחמוד את אשת רעהו. נישואין יהודיים מעניקים לאדם יכולת לגלות באשתו את כל האושר אליו היה יכול לקוות. אך כשם שהצלחה בכל עסק תלויה במאמץ שמשקיעים בו, הדבר גם נכון לגבי נישואין. גם כאן, יש לשאוף לקראת שיפור ולהכיר שהצלחה לא באה מאליה. תופעה מצויה היא ביקורת תכופה של הבעל כלפי אשתו. הוא מתלונן על חוסר יכולתה לבשל ולנקות, על אוזלת ידה בחינוך הילדים ועוד. אין סוף לרשימה אם האדם מצפה מאשתו לשירות ולטיפול הטובים ביותר. התמקדות בחסרונות בן הזוג היא טעות גמורה. הנישואין הם הזדמנות פז לגמול חסד ולהעניק מעצמנו לזולת. דרישות לשלמות אינן נובעות ממידת החסד, רק מחילה וקבלת חסרונות נובעות ממידה זו. ההזדמנות הגדולה ביותר לגמול חסד היא אצל גבר נשוי או אישה נשואה. כאשר אדם מתנהג בטוב לבב, הוא בונה את עצמו ואישיותו בדרך שהתורה מכתיבה. ובאותה עת, הוא עוסק בבניית נישואין מאושרים ומוצלחים לעצמו. על פי האמור, ניתן לפרש את הפסוק בפרשת "בלק": "מה טובו אהליך יעקב" באופן שכזה: על פי תורה, "אוהל" מסמל את המושג של נישואין יהודיים. נביא האומות, בלעם, אמר זאת לשבח הנישואין היהודיים והקשר הנפלא שהם יוצרים. נישואין יהודיים מכילים פוטנציאל חיובי עצום כי בכוחם להוביל לאושר אמיתי ולהקניית מידת החסד בשני בני הזוג. בלעם כאילו מביע בפסוק זה: חבל שאין לנו מושג של נישואין כמו התורה, ביחס לישראל, המבט שלנו, של הגויים על נישואין הוא כהזדמנות לנצל את השני. ובנוסף אפשר להבין על פי פירוש זה את סוף הפסוק: "משכנותיך ישראל". מדוע התחילה התורה במילה "אוהל" וסיימה במילה "משכן"? משכן מתייחס למבנה קיומי יותר, אוהל ניתן לפרק בקלות. כאן התורה מרמזת על מהות הנישואין עצמם. תחילה חיי הנישואין דומים לאוהל, רגישים מאוד וחסרי יציבות. רק במשך הזמן, הנישואין מתחזקים ומתייצבים. לכן, על האדם להכיר שכל נישואין בראשיתם דומים לאוהל, כי שני בני הזוג מגיעים מבתים ורקעים שונים. כל יחיד צריך לשאוף ליצור הרמוניה בביתו החדש. ובדרך זו, למרות ההתחלה הרגישה, התורה מבטיחה שהנישואין יתפתחו לאחדות יציבה, כששניהם ישפיעו חסד וסבלנות זה אל זה. כאשר אדם מתחייב שהנישואין יהיו בנויים על חסד, האוהל נהפך למשכן - מבנה קבוע. אם בעל ואישה נותנים ורגישים אחד לשני, הם ייצרו יחד קשר איתן ועמוק. רק כאשר האחדות בנויה על יסודות שהתורה מפרטת כתנאי לנישואין שלמים, אזי נאמר עליה - "טובו משכנותיך".

אמרי שפר

- * הרה"ק רבי אברהם מסוכצ'וב אומר: קשר של תפילין של ראש - התקשרות להקב"ה. קשר של יד - התקשרות כל ישראל יחד.
- * הרה"ק רבי אברהם יעקב מסדיגורא אומר: שתי יין יש בה לפעמים משום מצוה, אך ככל מצוה גם כאן חל האיסור של "כל תוסיף".
- * הרה"ק רבי אהרון מקרלין אומר: כאשר מזדמן לאדם לעשות מצוה בגלוי ובפירסום - זה עונש מלמעלה.
- * תלמידי הבעל שם טוב הקדוש אומרים: הטלית והתפילין - נשקו של האדם נגד יצר הרע.

(פתגמים נבחרים)

על כן יאמרו המושלים - מישל ונמשל



דרישותיו של אדם משתנות בהתאם לצרכיו, למעמדו, למצבו הרוחני והגשמי, לבריאותו וכדומה. העני מבקש מהשם יתברך פרנסה בכבוד ובריוח. העשיר מבקש תוספת של ממון, כבוד, יקר ובריאות. החולה מבקש רפואה שלמה. השרוי במקום סכנה מבקש מהשם יתברך, שיצילהו מהסכנה ויביאהו למקום מבטחים. כמו כן אינה דומה דרישתו של האדם הצעיר לזו של הזקן, של אדם פשוט לזו של אדם בעל מעלה. אבל כשאנו רואים אדם, אשר כל ימיו יש לו משאלה אחת בלבד, ולעולם איננו משנה את דעתו, הרי ברור ומחורר לנו, שהמשאלה הזאת היא עיקר חייו של אדם זה, ובה הוא רואה את תכלית חייו ומגמתה, ובלעדיה חייו אינם חיים. זהו שמצאנו אצל דוד המלך, נעים זמירות ישראל, שביקש מהשם יתברך (תהלים כז, ד): "אחת שאלתי מאת ה' אותה אבקש" - מאז ומתמיד היתה לי משאלה אחת ויחידה, בהיותי רועה צאן בבית לחם, וכעת בהיותי מלך ישראל ונעים זמירות ישראל. משאלה זו ליוותה אותי כל ימי חיי, בעת צרה ובעת שמחה, בשפל המדרגה ובשיא השלטון - ואותה אני מבקש גם עתה, בהיותי מלך ישראל. ומהי המשאלה הגדולה הזו, שהיא מקור חיי ונשמת אפי: "שבתי בבית ה' כל ימי חיי, לחזות בנועם ה' ולבקר בהיכלו". זו היתה משאלתי מאז ומתמיד, ואותה אבקש עד סוף ימי חיי.

(משלי ה"חפץ חיים")

מי שיש לו ממון הרבה, והוא חי חיי רווחה ונחת, מתגורר בבית גדול ומרווח, שחדרים רבים בו מקושטים בכל פאר, ורקחים וטבחים מצויים בו, המכינים למענו מאכלים טובים ומשובחים, ואף משרתים עומדים עליו לשרתו ולמלא כל בקשה היוצאת מפיו - עשיר כזה, גם בשעה שהוא צריך לצאת לדרך רחוקה, אינו דואג כלל, מה יעשה בדרך, היכן יקח חדרים נאים ונוחים לגור בהם, היכן ימצא מאכלים טובים, והיכן ימצא משרתים שישמשוהו. הוא אינו דואג, שכן יודע הוא יפה, כי לשם כל זה אינו צריך אלא לעשות דבר אחד - לקחת עימו הרבה כסף, ובכסף יקבל חדרים נאים בבתי מלון טובים, ישיג מאכלים משובחים בבתי אוכל, ואף משרתים ומשמשים יהיו מוכנים לעמוד עליו ולשרתו. לכל כגון זה - העיקר הוא הכסף. וכן הדבר איתנו. בזמן שביית המקדש היה קיים ובית ה' עמד על תילו - מקום היה לנו, ששם יכולנו להשיג כל מבוקשינו. היה אדם בא, מקריב קורבן ומכפר על חטאיו. או מקריב שלמים ומבקש ממנו יתברך, שישלח ברכה במעשה ידיו. והיה הוא יתברך נמצא אלינו תמיד בבקשתנו, שכן גדול היה כוחם של הקורבנות בבית הבחירה. ברם עתה, שאנו מתגלגלים בדרכים, בדרכי הגלות, הרי אנו צריכים לפחות למעט המזומנים שיהיו מצויים בידינו, כלומר - תורה ותפילה, כמו שנאמר (הושע יד, ג): "ונשלמה פרים שפתינו", שהתורה והתפילה שמוציא בשפתיו הן כאילו הקריב קורבן. והרי זהו ארנק הכסף, שאף אדם המטולטל בדרכים יכול להשיג בו כל הני מלי מעליותיו. ואף על פי שאין הוא שרוי בביתו, מכל מקום כספו עומד לו לקבל כל מה שליבו חפץ.

אל תיקרי הליכות אלא הלכות

- ✓ העושה אוהל קבוע חייב משום בונה, לפיכך אין עושים אוהל עראי לכתחילה, ולא סותרים אוהל עראי, גזירה שמא יעשה או יסתור אוהל קבוע.
- ✓ אסור לעשות אוהל בשבת אפילו הוא עראי, אבל להוסיף על אוהל עראי מותר, ולכן אם היתה מחצלת פרוסה טפח, מותר לפרוס שאר המחצלת בשבת, וטפח שאמרו חוץ מן הכריכה. דהיינו, שאם היתה מחצלת פרוסה לשם גג וכרכה מערב שבת, צריך שישאר טפח פרוס כדי שיהיה מותר לפרוס הכל, ואין רוחב העיגול של הכריכה עולה לשיעור טפח.
- ✓ עצים הסדורים מערב שבת ויש ברוחבם טפח, מותר לפרוס עליהם סדין או מחצלת בשבת שנחשב כתוספת על אוהל עראי, וכן אם אין ברוחב העצים טפח אלא שהם סמוכים זה לזה, שאין בין אחת לאחת שלושה טפחים, מותר לפרוס עליהם סדין.
- ✓ אסור לפרוס רשת או כילה על גבי עגלת ילדים, או על גבי מיטה, או על גבי לול של תינוק כדי להגן בפני השמש או בפני הזבובים, אבל אם פרס את הכילה מבעוד יום לרוחב של טפח אחד (מלבד הגליל), מותר לפרוסה לגמרי, ובשעה שישירנה, ישאיר את הטפח שהיה פרוס מבעוד יום ולא יסירו.
- ✓ מותר לפתוח בשבת גגון של עגלת ילדים, אם היה מחובר לעגלה מבעוד יום (אבל אם חיבר את הגגון על העגלה בשבת אפילו בדרך המותרת כגון על ידי צירים, לא יפתחנו בשבת), וכיון שכבר קיים אוהל, לכן מותר גם לפרוס רשת או כילה על גבי העגלה כולה, ויתחיל לפרוסה מצד הגגון.
- ✓ מטריה קטנה המתחברת לעגלות טיול ופותחים אותה כמו מטריה רגילה, יש להקל לפותחה ולסוגרה בשבת, אם היא כבר קבועה בעגלה לפני שבת, כשם שמותר לפתוח גגון של עגלת ילדים. ויש אומרים שאין לפותחה ולסוגרה בשבת, כשם שאין לפתוח ולסגור כל מטריה.
- ✓ כסא העשוי פרקים, וכשרוצים לישיב עליו פותחים אותו והעור נמתח, וכשמסירים אותו סוגרים אותו והעור נכפל, מותר לפותחו לכתחילה בשבת, אף על פי שיש לו מחיצות תחתיו, מפני שאינו דומה לעשיית אוהל, כיון שאינו עושה כלום, שהרי הם עשויים ועומדים כבר הגג עם המחיצות מבעוד יום, אלא שמתחן בשבת לישיב עליהם. ומטעם זה מותר להעמיד חופה ולסלקה, ובלבד שהיתה החופה קשורה בכלונסאות מערב שבת.
- ✓ מותר לפתוח כסא-נוח, מיטה ושולחן המתקפלים, וכן לול של תינוקות, כיון שרגילים בכך, וכן מותר לקפלם. אבל אסור לחבר גגון להגנה בפני השמש, אלא אם כן היה הגגון מחובר לכסא הנוח מבעוד יום, שאז מותר לפותחו ולסגור.
- ✓ אסור לפתוח מטריה ולנושאה עליו בשבת להגן מפני הגשמים, ואפילו היתה פתוחה מערב שבת, אסור לנושאה עליו בשבת, וכל שכן במקום שאין עירוב ברשות הרבים כדת, שבודאי שיש לאסור בהחלט נשיאת המטריה בשבת לכל הדעות. וכן אסור לטלטלה (אף במקום שיש עירוב) משום מוקצה.
- ✓ מותר בשבת לכסות כל כלי בכיסוי המיוחד לו או בכל דבר המיוחד לכיסוי, אפילו אם נוצר חלל טפח בין הכיסוי לאוכל שבכלי. וכלים קטנים כגון קדרות ושאר כלי סעודה, מותר לכסותם גם במגבת וצלחת שאינם מיוחדים לכסות בהם, אבל כלי גדול כגון חבית גדולה, אסור לכסותו כולו במגבת וכיוצא בזה שאינם מיוחדים לכסות בהם, אם נוצר חלל בשיעור טפח בין הכיסוי למה שבתוך החבית, אלא יניח קצת ממנו מגולה.

(השבת והלכותיה)